

[Indenrigsministeren.]

Af § 13 vil det ses, at denne individuelle Rentenedsættelse bortfalder ved Ejerskifte, medmindre Overdragelsen sker til Ægtefælle eller til Livsarvinger. Det er indlysende, at denne Bestemmelse medfører, at Ejendommens Rentabilitet forbedres for den nuværende Ejer, uden at Ejendommens Salgsværdi forøges. Det vil med andre Ord sige, at Forrentningsværdien og Salgsværdien nærmer sig hinanden, hvad der er af afgørende Betydning for den nye Moratorieordning, hvorom Bestemmelser findes i Afsnit III af Lovforslaget, som den højterede Landbrugsminister vil redegøre for.

Den individuelle Rentenedsættelse gennem disse 5 Aar muliggøres ved Midler, der tilvejebringes paa den i Afsnit IV anførte Maade. Hvad Rentelettelsen udgør for den enkelte, beregnes ved Finansministeriets Foranstaltning og udbetales af Krisefonden til de paagældende Pengeinstitutter, der har ydet Laanene, saaledes at Afregning sker efter Prioritetsorden, det vil sige, at Førsteprioriteten først faar tildelt en Nedsættelse paa 1,3 pCt. af Prioritetens Restbeløb; af et eventuelt overskydende Beløb faar derefter Andenprioriteten 1,3 pCt. o. s. v., alt saa længe som Totalbeløbet i det enkelte Tilfælde strækker til.

I § 12 findes den af Statsministeren omtalte Bestemmelse vedrørende Statsboligfonden. Der har ofte her i Rigsdagen været stillet Spørgsmaal til mig om, hvorvidt der kunde ske en Nedsættelse af den Rente, som svares af disse Laan, der forrentes med 5 pCt., og som for de flestes Vedkommende optoges til meget lav Kurs i sin Tid. Jeg har desværre maattet svare, at Udsigterne for en almindelig Konvertering her er ringe paa Grund af de Vilkaar, der af Indenrigsministeriet den Gang er godkendt for Laanenes Optagelse. Man har imidlertid nu ment at burde foretage en Nedsættelse paa $\frac{1}{2}$ pCt. for Laantagerne af disse sekundære Laan, dog at denne Nedsættelse ikke gælder for Ejere, der har overtaget Ejendommen siden den 1. Januar 1928, idet der ved saadanne Ejerskifter er afskrevet meget store Tab, som er baaret, ikke af den nuværende, men af den foregaaende Ejer.

Jeg skal endnu kun sige, at for saavel Konverteringens som for Rentenedsættelsens Vedkommende maa Forholdet jo nødvendigvis være dette, at selv om der herigennem øves Indflydelse paa det fremtidige Rentniveau her i Landet, er det dog Lettelserne for den allerede eksisterende Gæld, der her

for Landbruget kommer i første Linie. Spørgsmaalet om Betimeligheden af en Ændring af vort hittidige Kreditsystem med Hensyn til Laan i faste Ejendomme røres der ikke ved og kan der selvfølgelig ikke røres ved i denne Forbindelse. Overvejelserne maa paa dette Omraade ske i den nedsatte Realkreditkommission, hvis Forslag senere vil blive forelagt Rigsdagen. Men det her foreliggende Lovforslag har med Hensyn til Landbrugets fremtidige Kreditordning alligevel efter min Formening den Betydning, at det direkte opbygger Tilliden til Landbruget, hvor denne Tillid maaske i de senere Tider i nogen Grad har lidt Skaar. Forslagets Tanke er, at Kapitalen under alle dens Former, dens forskellige Forgreninger, under Hensyn til Erhvervets Indtjeningsmuligheder maa afgive noget af sit Udbytte, men til Gængæld vinder den i Sikkerhed, hvorved hele Landets Erhvervsliv og Kreditvæsen underbygges. Jeg tror, det er rigtigt, hvad Saneringsudvalget siger i sin Betænkning, at

„Landbrugets Gæld er et Led i det samlede danske Kreditsystem, der ikke kan overlades til sig selv, uden at det vil kunne faa vidtrækkende Konsekvenser for hele Erhvervslivet. Landbrugets Kreditter repræsenterer et Udsnit af dansk Pengeøkonomi saa stort, at der maa gribes ind, om ikke en haardhændet Udvikling skal slaa for meget i Stykker. Ved Overvejelser af denne Art maa det heller ikke glemmes, at Landbruget ogsaa fremefter har et naturligt Kreditbehov, hvis Tilfredsstillelse ikke maa forhindres eller fordyres.“

Og jeg tror, Udvalget har Ret, naar det derefter saa stærkt understreger, at den nøje Sammenhæng mellem Landbrugets Gældsbyrde og det danske Kreditsystems Organisation maa føre til en Erkendelse af, at alle, der er interesserede i ordnede Forholds Opretholdelse paa dette Omraade, solidarisk maa yde Bidrag hertil. Det nytter ikke, at nogen her i Landet eventuelt maatte mene, at de kunde stille sig udenfor, pegende paa Papirer, hvor velerhvervede Rettigheder er optegnede, for der er Tider, hvor heller ikke velerhvervede Rettigheder kan holde uden Imødekommenhed over for den i Tiden liggende Nødvendighed. Paa den anden Side maa den Afvikling, som sker i den Periode, vi nu gennemlever, foregaa i Orden og efter en Plan. Det er lige nødvendigt af Hensyn til Landets samlede Erhvervsliv og Økonomi og af Hensyn til Landbruget selv.

Jeg skal hermed for min Del anbefale